



# ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

---

## ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

9 грудня 2014 року

м. Київ

**Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:**

**головуючого Кривенка В.В.,**

**суддів: Гриціва М.І., Гусака М.Б., Коротких О.А., Кривенди О.В.,  
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б.,  
Терлецького О.О., –**

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Дніпропетровського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів (далі – відділення Фонду, Фонд відповідно) до державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі — Підприємство) про стягнення адміністративно-господарських санкцій,

### **в с т а н о в и л а:**

У травні 2013 року відділення Фонду звернувся до суду з позовом, у якому просив стягнути з Підприємства адміністративно-господарські санкції за невиконання нормативу робочих місць, призначених для працевлаштування інвалідів у 2012 році, в сумі 6 409 642 грн 5 коп., а також пеню за порушення термінів їх сплати в сумі 1281 грн 93 коп.

На думку відділення Фонду, підставою для застосування санкцій та пені до відповідача є нестворення ним у 2012 році 135 робочих місць для працевлаштування інвалідів.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд постановою від 21 червня 2013 року, залишеною без змін ухвалами Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 12 червня 2014 року та Вищого адміністративного суду України від 3 вересня 2014 року, у задоволенні позову відмовив. Ухвалюючи такі рішення, суди виходили із того, що при визначенні нормативу для працевлаштування інвалідів слід

враховувати лише ту кількість робочих місць, які не пов'язані зі шкідливими, важкими та небезпечними умовами праці. Також зазначили, що позовні вимоги необґрунтовані, оскільки відповідач ужив заходів щодо створення робочих місць для працевлаштування інвалідів у розмірі чотирьох відсотків, що підтверджується поданими звітами за формою № 10-П.

Не погоджуючись із рішенням суду касаційної інстанції, відділення Фонду звернувся із заявою про його перегляд Верховним Судом України з підстави, встановленої пунктом 1 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України, в якій просить скасувати ухвалу Вищого адміністративного суду України від 3 вересня 2014 року, а справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції, посиляючись на неоднакове застосування Вищим адміністративним судом України одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, а саме: статті 18-1 Закону України від 21 березня 1991 року № 875-ХІІ «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (у редакції, чинній на час виникнення спірних відносин; далі — Закон № 875-ХІІ) та статті 20 Закону України від 1 березня 1991 року № 803-ХІІ «Про зайнятість населення» (далі – Закон № 803-ХІІ).

На підтвердження неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах заявник додав копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 26 січня 2012 року (№ К/9991/55740/11), 29 січня, 21 серпня 2014 року (№№ К/9991/35525/11, К/800/29264/14 відповідно) та постанов цього суду від 11 липня 2013 року та 8 липня 2014 року (№№ К/ 9991/89229/11, К/9991/79273/11 відповідно). В ухвалі Вищого адміністративного суду України від 29 січня 2014 року № К/9991/35525/11, якою залишено без змін рішення судів попередніх інстанцій про часткове задоволення позову, касаційний суд у подібних правовідносинах дійшов висновку про те, що норматив робочих місць для забезпечення працевлаштування інвалідів має розраховуватись відповідачем виходячи із середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, тобто від загальної чисельності працюючих.

Аналіз наведених судових рішень суду касаційної інстанції дає підстави вважати, що він неоднаково застосував положення статей 18, 19, 20 Закону № 875-ХІІ.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні наведених норм матеріального права, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

За змістом статті 19 Закону № 875-ХІІ для підприємств, установ, організацій встановлюється норматив робочих місць для забезпечення працевлаштування інвалідів у розмірі чотирьох відсотків від загальної чисельності працюючих (середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік).

Згідно з частиною третьою статті 18 Закону № 875-ХІІ підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, зобов'язані виділяти та створювати робочі місця для працевлаштування інвалідів, у тому числі спеціальні робочі місця, створювати для них умови праці з урахуванням індивідуальних програм реабілітації і забезпечувати інші соціально-економічні гарантії, передбачені чинним законодавством, надавати державній службі зайнятості інформацію, необхідну для організації працевлаштування інвалідів, і звітувати Фонду про зайнятість та працевлаштування інвалідів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Частиною першою статті 20 Закону № 875-ХІІ встановлено, що підприємства, установи, організації, у тому числі підприємства, організації громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, де середньооблікова чисельність працюючих інвалідів менша, ніж встановлено нормативом, передбаченим статтею 19 цього Закону, щороку сплачують відповідним відділенням Фонду адміністративно-господарські санкції, сума яких визначається в розмірі середньої річної заробітної плати на відповідному підприємстві, установі, організації, у тому числі підприємстві, організації громадських організацій інвалідів, фізичної особи, які використовують найману працю, за кожне робоче місце, призначене для працевлаштування інваліда і не зайняте інвалідом <...>.

Аналіз наведених норм дає підстави вважати, що норматив робочих місць для забезпечення працевлаштування інвалідів має розраховуватися виходячи з середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік (тобто від загальної чисельності працюючих).

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом України у постановках від 4 липня 2011 року № 21-159а11, 17 вересня 2013 року № 21-232а13, 27 травня 2014 року № 21-119а14.

Отже, висновок Вищого адміністративного суду України у справі, що розглядається, не ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права та не відповідає практиці Верховного Суду України з розгляду справ цієї категорії.

Ураховуючи наведене та керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

**п о с т а н о в и л а :**

Заяву Дніпропетровського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів задовольнити.

Ухвалу Вищого адміністративного суду України від 3 вересня 2014 року скасувати, справу направити на новий касаційний розгляд.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.